

Ima li sindikalnih lidera radničke solidarnosti (7)

Autor: Srećko Mihailović

Izvor: Danas-Biznis, Centar za razvoj sindikalizma i

Danas: Svet rada i radnickih prava - 6.4.2015.-

Ako lidere radničke solidarnosti potražimo među petnaestak hiljada sindikalnih lidera na različitim nivoima sindikalnog organizovanja, malo ćemo ih pronaći. Verovatno je najviše lidera međusindikalne indiferentnosti, lidera međusindikalne naopako shvaćene konkurencije, lidera razmirica pa i sukoba. Treba, međutim, izreći i jednu banalnost - bilo bi lidera radničke solidarnosti kada bi bilo radničke solidarnosti. No, lako je tada biti sindikalni lider, teško je sada kada solidarnost treba pokretati, graditi, razvijati, organizovati. Sindikalna vođstva su danas nosioci međusindikalne netrpeljivosti, konkurencije i sukoba. Time oni prednjače u opstruiranju radničke i sindikalne solidarnosti. Sindikalna vođstva grade svoj identitet i svoje prepoznavanje u širokom spektru sindikalnog organizovanja, upravo u suprotstavljanju drugim sindikatima i njihovim rukovodstvima. Različitost od drugih sindikata traži se po svaku cenu (strategija preuzeta iz one narodne priče o zloj ženi: striženo - košeno). U stvari, tu je reč o kompenzaciji nemoći na osnovnom polju sindikalnog rada. Umesto pseudoidentiteta na osnovu stvarnog ili umišljenog razlikovanja od drugih sindikata, autentični identitet se da pronaći u solidarnoj borbi za radničke interese. Prepoznavanje, promocija i zastupanje tih interesa je jedini temelj sindikalnog identiteta. Radnička i sindikalna solidarnost je gradivno tkivo takvih identiteta.

Nema solidarnosti bez poverenja u ljude, bez poverenja

u pripadnike grupe koja na isti, ili sličan, način stiče dohodak i zauzima slično mesto u društvenoj hijerarhiji, bez poverenja u kolege na poslu... A poverenje se topi. Korelat pada radničke i međusindikalne saradnje je opadanje poverenja u sindikalne lidere i u sindikate uopšte. Srbija je po stepenu poverenja u lidere i sindikate na pretposlednjem mestu u Evropi. I upravo tu nalazimo odgovor na pitanje: Kakvi su kapaciteti sindikalnih lidera i drugih sindikalnih vođa u organizovanju radničke i sindikalne solidarnosti? Da li se, na primer, sećate nekog „štrajka solidarnosti“ u skorije vreme. Možda se ne sećate zato što ih nije ni bilo. Danas se u sindikalnim vrhovima opsednutih egoističnim interesima problem opadanja sindikalnog članstva i opadanja solidarnosti ne vidi kao stvarni sindikalni problem. Pa tako neki među liderima umišljaju i priželjkuju opstanak sindikata bez radnika, a drugi njima nasuprot sanjaju o obaveznom sindikalnom članstvu za sve radnike. Između ove dve krajnosti imamo sve i svašta. Igra se danas u vrzinom kolu: sve je manje radnika koji su sindikalizovani, sve je manja sindikalna moć, sve je manja sindikalna pregovaračka moć, a takvi sindikati sve manje privlače radnike. Profit zatvara krug - na delu je sveprisutna silazna spirala sindikalizma.

Ima li sindikalnih lidera klasnog kompromisa?

Valja podsetiti da je klasni kompromis u visokoj korelaciji sa onim stanjem stvari kada svima manje ili više ide dobro. Međutim, kako otprilike kaže Imanuel Volderstin, kada ekonomija stagnira, a realna nezaposlenost znatno raste, kolač koji se deli biva smanjen. „Tada nastaje pitanje ko će poneti teret tog smanjivanja - unutar zemalja i između zemalja. Klasna borba postaje vidljiva i jača i, pre ili kasnije, vodi u otvoren konflikt na ulicama“. No, valja podsetiti one koji zaboravljaju da sindikati nisu revolucionarna organizacija, sindikati su organizacije klasnog kompromisa ali samo dok imaju moć koja prisiljava

kapitaliste i kapitalističku državu na kompromis. Kompromis je bazični cilj sindikata, naravno u okviru temeljnih principa kapitalizma. Sindikati prestaju da budu organizacije klasnog kompromisa onog trenutka kada sindikalna moć toliko opadne da više nije zaloga za kompromis. Jednostavno rečeno, kapitalisti nemaju valjani razlog za postizanje kompromisa sa onemoćalim sindikatima. Međutim, to ne znači da kapitalisti i njihova država nemaju potrebu za sindikatima koji će da glume socijalnog partnera u socijalnom dijalogu usmerenom ka postizanju klasnog kompromisa. Naravno za takve sindikate su im potrebni sindikalni lideri koji ne razlikuju predstave o životu od stvarnog života, niti glumu od realnosti, pa čak ni pravu glumu od šmiranja. Šmiru, odnosno šmiranje, Vukajlija vidi kao glumački izraz za podilaženje publici, pa još kaže kako se to prenelo i „na široke narodne mase koje su mu malkice modifikovale značenje i nemilice ga eksploatišu kao izraz krajnjeg uvlačenja, šlihtanja“. Kapitalistima i njihovoj državi potrebni su sindikalni lideri sa poremećenim osećajem za solidarnost, onakvi lideri koji se u krajnjoj liniji solidarišu sa kapitalistima a ne sa radnicima, a sve pod velom nove istine: „U datim uslovima se ne može postići ni više ni bolje“. U situaciji kada za kapitaliste klasni kompromis postaje besmislen kao uludo trošenje novca, jer naspram sebe nemaju jake sindikalno organizovane radnike, može se postaviti pitanje a šta bi to mogli da rade sindikalni lideri osim da se pridruže pobednicima? Dakle, da li priklanjanje pobedniku ima alternativu, da li šmiranje sindikalizma ima alternativu? Kvak je u obnovi sindikalizma, u ojačavanju sindikata, u (re)organizovanju radničke solidarnosti. Prvi metodski korak u uspostavljanju radničke solidarnosti i sindikalne moći predstavlja uvid sindikalnih lidera u početak kraja velikih iluzija o dometima udvoričkog odnosa prema moći kapitala. A valjda će jednom i da vide da su bioskopi prestali da rade i da je na delu gruba stvarnost. Ne reče li pre dve godine sindikalista Asbjor Val u intervjuu za Centar za politike

emancipacije kako je neophodno da sindikati napuste ideologiju socijalnog dijaloga, koja u stvarnosti predstavlja samo beskorisnu zaostavštinu klasnog kompromisa koji je danas deo prošlosti.